

De groei en het onvoorspelbare karakter van lokaal geproduceerde groene elektriciteit stellen de energiesector voor grote uitdagingen, vooral met betrekking tot de transitie naar slimme elektriciteitsnetten ofwel 'smart grids'. Het Copernicus Instituut voerde in samenwerking met projectpartners (o.a. KEMA en Ecofys) een studie uit naar de veranderingen in het energiemarktmodel als gevolg van de transitie naar 'smart grids' en naar de belemmeringen in de huidige wet- en regelgeving voor het ontwikkelen van 'smart grid' diensten.

In 2012 is het project 'Smart Grids; Rendement voor Iedereen' gestart. In dit project worden 'smart grid' dienstverleningsconcepten ontwikkeld om grootschalige implementatie van 'smart grid' diensten te stimuleren waarbij rekening wordt gehouden met de verdienmodellen van verschillende partijen. Deze concepten worden getest in pilotlocaties in Utrecht en Amersfoort. De implementatie van 'smart grids' bestaat uit het toevoegen van informatie- en communicatietechnologieën aan het elektriciteitsnetwerk, en maakt een grotere integratie van duurzame energie en energie-efficiency mogelijk. Voorbeelden van dienstverlening via 'smart grids' zijn het aanbieden van elektrische deelauto's op zonnestroom, sturing van de elektriciteitsvraag door consumenten, en lokaal gebruik van elektriciteit opgeslagen in elektrische auto's. Bij deze dienstverlening zijn verschillende partijen betrokken, waaronder energieleveranciers, ICT-bedrijven, netbeheerders, en lokale producenten van groene energie.

De transitie naar 'smart grids' kan een substantiële verschuiving teweegbrengen in de waardeketen van de energiesector waardoor het energiemarktmodel verandert. Een energiemarktmodel beschrijft de actoren in de energiesector en de relaties tussen deze actoren. In dit project is onderzoek gedaan naar de verschuivingen in het energiemarktmodel, door te analyseren hoe de rolverdelingen tussen partijen verandert bij het aanbieden van 'smart grid' diensten. De huidige wet- en regelgeving moet echter op een aantal punten aangepast worden om deze nieuwe rolverdelingen te kunnen realiseren en optimaliseren. Het onderzoek geeft inzicht in de (on)mogelijkheden van wet- en regelgeving en sluit af met een aantal aanbevelingen om de belemmeringen te verminderen.

Belemmeringen binnen de energiemarkt

- *Mogelijkheden tot verkoop van elektriciteit zijn beperkt:* De regels over saldering van elektriciteit en de vereisten aan een leveringsvergunning, beperken de mogelijkheden tot verkoop van groene elektriciteit door kleinschalige opwekkers aan anderen dan de eigen leverancier. Dit bemoeilijkt de 'business case' voor lokale initiatieven tot het aanbieden van zonnestroom en opgeslagen elektriciteit.

Belemmeringen van wet- en regelgeving voor 'smart grid' diensten

Geschreven door Copernicus Instituut, Universiteit Utrecht
08 februari 2013 - Laatst aangepast 13 februari 2013

- *Beperkingen voor contracten met twee leveranciers*: Voor kleinverbruikers is het praktisch onmogelijk om twee leveranciers te hebben, en dus om levering van decentraal geproduceerde duurzame energie door een klein bedrijf uit de buurt aan te vullen met levering van een groter bedrijf. Dit bemoeilijkt de aankoop van lokaal geproduceerde zonnestroom.

- *Weinig prijsprikkels voor kleinverbruikers en 'prosumenten'*: Bij vraagsturing en lokale opslag maken kleinverbruikers en 'prosumenten' (consumenten die tevens producent zijn, red.) minder gebruik van het elektriciteitsnetwerk, maar ze worden hiervoor niet financieel beloond door de netbeheerders. De prijsprikkels vanuit de netbeheerders zijn beperkt, omdat er weinig mogelijkheden bestaan voor het verlagen van de aansluitcapaciteit van kleinverbruikers en dus voor het verlagen van aansluit- en transporttarieven.

- *Tariefregulering beperkt netbeheerders bij investeren in 'smart grids'*: De huidige in de wet vastgelegde taken en de financiële mogelijkheden van de netbeheerders geven geen grote prikkels om te investeren in 'smart grids' (Niesten, 2010). Dit kan de implementatie van slimme meters, en andere investeringen die van belang zijn bij 'smart grid' diensten, vertragen.

- *Hoge eisen aan programmaverantwoordelijke partijen (PV-partijen)*: De hoge financiële en organisatorische eisen die worden gesteld aan PV-partijen maakt het voor velen lastig om deze rol te vervullen. Als de rol van PV-partij bij een dienstverleningsconcept betrokken is, is het noodzakelijk om samenwerkingsverbanden aan te gaan met een goedgekeurde PV-partij. Bijvoorbeeld, wanneer kleine producenten groene energie willen leveren aan consumenten hebben zij een PV-partij nodig om de wettelijk verplichte balans van productie en consumptie te handhaven.

Aanbevelingen

Aanbevelingen van het onderzoek richten zich op (1) het creëren van mogelijkheden voor lokale energieproducenten om eenvoudiger te leveren aan eindverbruikers, (2) het bieden van ruimte in de tariefregulering van netbeheerders om investeringen in 'smart grids' te stimuleren, en (3) het vergroten van prijsprikkels voor kleinverbruikers en 'prosumenten' om participatie in 'smart grid' dienstverleningsconcepten te stimuleren. Het huidige regeerakkoord vermeldt dat het kleinschalig duurzaam opwekken van zonne-energie fiscaal gestimuleerd zal worden door invoering van een verlaagd belastingtarief. Voorbeelden van andere prijsprikkels zijn meer flexibiliteit in aansluit- en transporttarieven en dynamische prijzen voor de productie en het verbruik van energie.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Alco Kieft (A.C.Kieft@uu.nl), dr. Eva Niesten (.I.Niesten@uu.nl), of dr. Floortje Alkemade (F.Alkemade@uu.nl). [E.M.M](#)

Referenties

Niesten, E.M.M.I. (2010) Network investments and the integration of distributed generation: Regulatory recommendations for the Dutch electricity industry. *Energy Policy*, 38(8), 4355-4362.
Smart Grids: Rendement voor iedereen (2013) 'Het energiemarktmodel: Wat is de ruimte voor smart grid dienstverleningsconcepten?'. Rapport op aanvraag verkrijgbaar bij Alco Kieft (A.C.Kieft@uu.nl).

warmste 30-ste januarinacht ooit